

Σήματα από το περιβάλλον 2002

Σημείο αναφοράς της χιλιετίας

Σύνοψη

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος

Η κατάσταση σήμερα

Η γενική απάντηση στο ερώτημα «πώς πάει το περιβάλλον» δεν είναι ακόμη αμιγής για τα θέματα που καλύπτει η έκδοση για το 2002 της έκθεσης *Σήματα από το περιβάλλον*, η οποία δεν δείχνει να έχουν συμβεί μεγάλες αλλαγές από την πρώτη έκδοση του 2000. Ωστόσο, έως ένα βαθμό, εμφανίζονται τώρα οι προϋποθέσεις για αλλαγές.

Περιβαλλοντικό ζήτημα <small>(κατά τομείς προτεραιότητας του 8ου ΠΔΠ)</small>	Δείκτης	Εκτίμηση
Αντιμετώπιση της μεταβολής του κλίματος		
Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου	Τάση των εκπομπών και απόσταση από τον στόχο του Κιότο 2008–2012	☺
Φύση και βιοποικιλότητα — προστασία ενός μοναδικού πόρου		
Δασικοί πόροι	Ετήσιες ρίψεις δέντρων	☺
Εδαφικοί πόροι	Κατάληψη γαιών και κατάτμηση εκτεταμένων οικοτόπων	☹
Εκπομπές ουσιών που προκαλούν οξίνιση	Τάση των εκπομπών και απόσταση από τον στόχο της ΕΕ για το 2010	☺
Περιβάλλον και υγεία		
Εκπομπές πρόδρομων του όζοντος ουσιών	Τάση των εκπομπών και απόσταση από τον στόχο της ΕΕ για το 2010	☹
Ποιότητα του αέρα στο αστικό περιβάλλον	Ποιότητα του αέρα στο αστικό περιβάλλον: όζον, αιωρούμενα σωματίδια, διοξείδιο του θείου και διοξείδιο του αζώτου	☹

Περιβαλλοντικό θέμα	(κατά τομείς προτεραιότητας του 6ου ΠΔΠ)	Δείκτης	Εκτίμηση
Περιβάλλον και υγεία			
Ρύπανση γλυκών υδάτων		Συγκεντρώσεις φωσφορικών και νιτρικών αλάτων στους ποταμούς	☹
Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και διαχείριση των αποβλήτων			
Κατανάλωση υλών		Συνολική απαίτηση υλών (έναντι ΑΕγχΠ)	☹
Αποθέματα αλιευμάτων		Βιομάζα αποθεμάτων γόνου του μπακαλιάρου της Βόρειας Θάλασσας	☹
Παραγωγή αστικών αποβλήτων		Τάσεις του όγκου των αποκομισθέντων αστικών αποβλήτων	☹
Χρήση υδάτων		Δείκτης εκμετάλλευσης υδάτων	☹
Χρήση γης λόγω ανάπτυξης		Τάσεις περιοχών δόμησης, πληθυσμού και πυκνότητας οδικού δικτύου	☹

Σε πολλές περιπτώσεις, οι μειώσεις των πιέσεων έχουν προέλθει από σχετικά μεγάλες μειώσεις μόνο σε μερικές χώρες ή σε συγκεκριμένους τομείς. Τούτο είναι πολύ εμφανές όσον αφορά το ζήτημα της μεταβολής του κλίματος. Η αναδιάρθρωση του τομέα ενεργειακού εφοδιασμού και οι αλλαγές στα καύσιμα για την παραγωγή ηλεκτρισμού οδήγησαν σε μεγάλες εφάπαξ μειώσεις των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ). Ωστόσο, εννέα από τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν αυξήσει τις εκπομπές τους και απομακρύνονται από τη γραμμική πορεία προς τους στόχους του Κιότο.

Παρόμοια είναι και η εικόνα όσον αφορά τα απόβλητα και τη ρύπανση των υδάτων. Ενώ λίγες χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στο θέμα της ελαχιστοποίησης της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, από την άλλη η συμπεριφορά στους τομείς της κατανάλωσης και του εμπορίου οδηγεί σε αυξήσεις της παραγωγής αστικών αποβλήτων, όπου περιλαμβάνονται και τα απορρίμματα συσκευασίας. Και ενώ η βιομηχανία και οι κρατικές αρχές έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην πρόβλεψη για επεξεργασία των λυμάτων, ο τομέας της γεωργίας έχει παρουσιάσει καθυστέρηση στη μείωση της ρύπανσης από το άζωτο, όπως δείχνουν οι λίγο ως πολύ σταθερές συγκεντρώσεις αζώτου στα επιφανειακά ύδατα.

Μολονότι αρκετές σημαντικές πιέσεις παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία, χρονικά κενά και οι υψηλές συγκεντρώσεις στο εν γένει περιβάλλον εξαιτίας των ιστορικών εκπομπών και άλλων εκπομπών σημαίνουν ότι οι επιπτώσεις τους προκαλούν ακόμη ανησυχία. Ειδικότερα, παρά τις μειώσεις στις ατμοσφαιρικές εκπομπές, ένα σημαντικό μέρος του αστικού πληθυσμού της Ευρώπης εκτίθεται σε υψηλές συγκεντρώσεις τροποσφαιρικού όζοντος, διοξειδίου του αζώτου και αιωρούμενων μικροσωματιδίων, ενώ μεγάλες περιοχές οικοτόπων και γεωργικών εκτάσεων εκτίθενται ακόμη στην οξίνιση, τον ευτροφισμό και το τροποσφαιρικό όζον πάνω από τα αποδεκτά

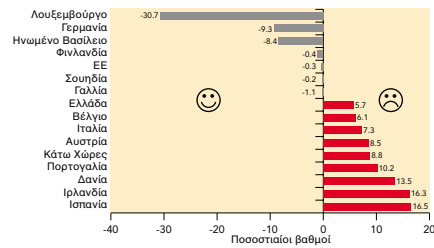
ανώτατα όρια. Ως προς τα συμπτώματα του ευτροφισμού στα παράκτια ύδατα, δεν φαίνονται ακόμη ικανά σημάδια βελτίωσης.

Αντιθέτως, οι πιέσεις στους φυσικούς πόρους έχουν αυξηθεί, όπως φαίνεται ιδίως στα αλιεύματα. Παρ' όλο που ο αλιευτικός στόλος της ΕΕ έχει μειωθεί σε χωρητικότητα και ιπποδύναμη, η συνεχιζόμενη υπεραλίευση ενέχει μεγάλο κίνδυνο κατάρρευσης για τα ευρωπαϊκά αλιεύματα. Οι εδαφικοί πόροι υφίστανται επίσης σημαντικές συνεχιζόμενες πιέσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται η ανεξέλεγκτη εξάπλωση των αστικών περιοχών και η επέκταση των υποδομών για τις μεταφορές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αδρανοποίηση μεγάλων εδαφικών εκτάσεων, την κατάτμηση οικοτόπων και την απώλεια ή διατάραξη φυσικών καταφυγίων. Μολονότι οι δασικές εκτάσεις αυξάνουν και ο αριθμός των ετήσιων ρίψεων δέντρων θεωρείται βιώσιμος, η κατάσταση των δασών, όπως δείχνει η φυλλόπτωση στα είδη των δέντρων, παραμένει πηγή ανησυχίας καθώς σχεδόν το ένα τέταρτο του δείγματος δέντρων έχει υποστεί βλάβες.

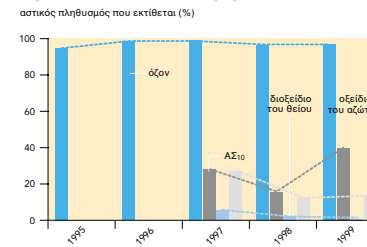
Ωστόσο, η εκτίμηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη παρεμποδίζεται λόγω έλλειψης πληροφοριών. Εξαιτίας της επιρροής από τις πιέσεις στους φυσικούς πόρους, οι συνθήκες για την αναστροφή της τάσης για απώλειες στη βιοποικιλότητα μέχρι το 2010 φαίνεται ότι δεν εμφανίζονται ακόμη.

Βασικοί δείκτες

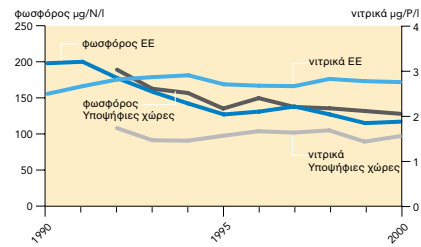
Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου

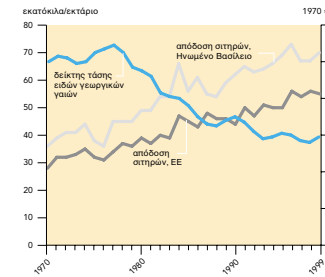
Ποιότητα του αέρα στο αστικό περιβάλλον

Φωσφορικά και νιτρικά άλατα στους ποταμούς

Είδη γεωργικών γαιών και απόδοση σιτηρών

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Πρόοδος όσον αφορά την οικολογική απόδοση

Η οικολογική απόδοση είναι η σχέση μεταξύ της οικονομικής δραστηριότητας και των συναφών αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ένας από τους κύριους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η διάλυση, ή η «απόζευξη», αυτής της σύνδεσης.

Η οικολογική απόδοση βελτιώνεται, αν και σε διαφορετικό βαθμό, στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και της γεωργίας. Η πρόοδος είναι σχετικά αργή και ορισμένες από τις μέχρι σήμερα βελτιώσεις έχουν υπερκερασθεί από τη συνεχιζόμενη μεγέθυνση σε αυτούς τους τομείς. Στον τομέα των νοικοκυριών, είναι μικρή η πρόοδος που έχει σημειωθεί ως προς τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ενώ στην αλιεία έχει αυξηθεί ο αριθμός των υπεραλιευόμενων αποθεμάτων εμπορικής σημασίας στα ευρωπαϊκά ύδατα.

Γεγονότα και στοιχεία

Οι τεχνολογικές βελτιώσεις, όπως οι τριτοδικοί καταλύτες και τα καθαρότερα καύσιμα, έχουν καταστήσει τα οχήματα λιγότερο ρυπογόνα.

Οι εκπομπές στον αέρα από τον τομέα του ενεργειακού εφοδιασμού έχουν μειωθεί, μολονότι τα οικονομικά και φυσικά αποτελέσματα του τομέα αυξήθηκαν μεταξύ 1990 και 1999.

Η οικολογική απόδοση της γεωργίας βελτιώνεται με αργούς ρυθμούς. Τα ποσοστά χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων εξακολουθούν να αποτελούν πηγή ανησυχίας, όπως και οι εκπομπές ουσιών οξίνισης (η γεωργία συμβάλλει με το 31% των συνολικών εκπομπών αυτών των ουσιών στην ΕΕ), και ιδίως αμμωνίας (94%).

Κατά την περίοδο 1990-1999 παρατηρήθηκε αύξηση στη χρήση ενέργειας από τα νοικοκυριά (+10%), στην παραγωγή αποβλήτων (+14%) και στον αριθμό των Ι.Χ. αυτοκινήτων (+17%), η οποία συμβάδιζε με την αύξηση του αριθμού των νοικοκυριών (+9%) και την άνοδο της κατανάλωσης των νοικοκυριών (+19%).

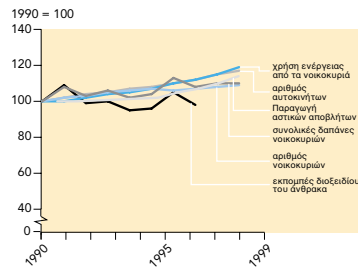

Η κατανάλωση νερού για οικιακή χρήση μειώθηκε ελαφρώς κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990.

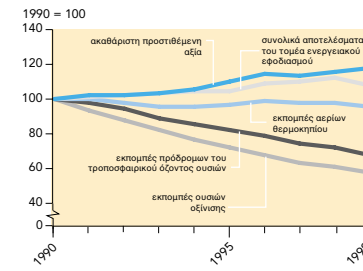
Βασικοί δείκτες

Δείκτες οικολογικής απόδοσης

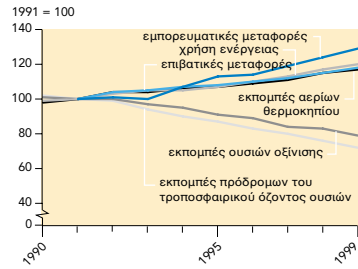
Νοικοκυριά

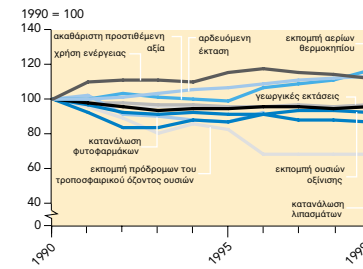
Προμήθεια ενέργειας

Μεταφορές

Γεωργία

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Η χρήση ενέργειας από τα νοικοκυριά, η παραγωγή αποβλήτων και τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, ακολουθώντας την αύξηση του αριθμού των νοικοκυριών και τις αλλαγές στις δαπάνες. Αυτές οι τάσεις είναι πιθανό ότι θα συνεχιστούν.

Η σύνδεση μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και κατανάλωσης ενέργειας δεν χαλαρώνει με επαρκώς ταχείς ρυθμούς ώστε να αποτραπεί η διόγκωση στη χρήση ενέργειας, η οποία μπορεί να οδηγήσει στη συνέχεια σε αυξημένες — σχετικές με την ενέργεια — πιέσεις στο περιβάλλον.

Γεγονότα και στοιχεία

Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τον τομέα των νοικοκυριών το 1997 ήταν κοντά στο επίπεδο του 1990, καθώς η αύξηση του αριθμού των νοικοκυριών αντισταθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση και τη μετάβαση από τον άνθρακα και το πετρέλαιο στο φυσικό αέριο.

Με εξαίρεση τη βιομηχανία, κανένας από τους άλλους τομείς της οικονομίας της ΕΕ δεν έχει αποσυνδέσει σε επαρκή βαθμό την οικονομική/κοινωνική ανάπτυξη του από την κατανάλωσή του σε ενέργεια ώστε να σταματήσει τη διόγκωση αυτής της κατανάλωσής του σε ενέργεια.

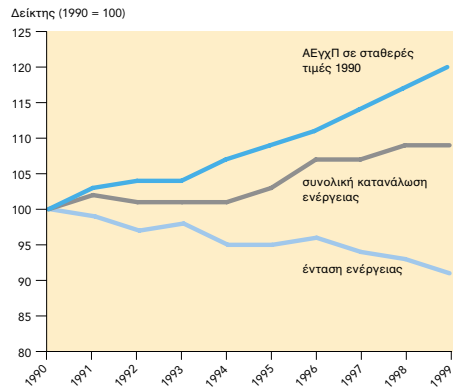

Κατά την προηγούμενη δεκαετία, ο όγκος των επιβατικών μεταφορών αυξήθηκε ακολουθώντας τον ίδιο ρυθμό με την οικονομία, ενώ η αύξηση των εμπορευματικών μεταφορών υπερέβη τον ρυθμό της οικονομικής ανάπτυξης.

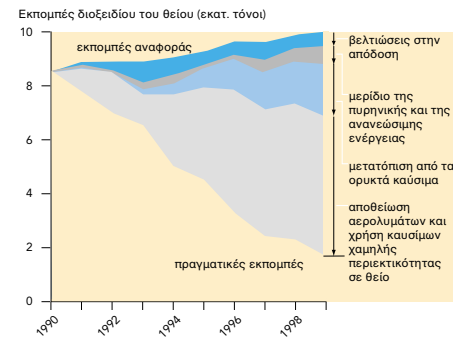

Βασικοί δείκτες

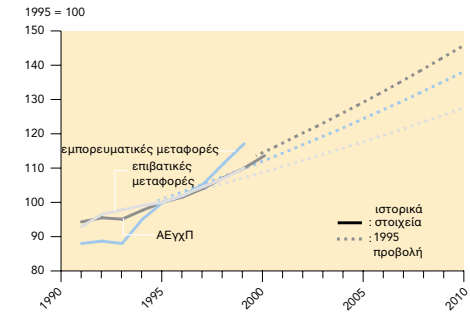
Ένταση ενέργειας

Εκπομπές διοξειδίου του θείου από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Ο τομέας των μεταφορών συμβάλλει σημαντικά στις περιβαλλοντικές πιέσεις, και ιδίως μέσω της χρήσης ενέργειας που συνεπάγεται. Αν και η ενεργειακή απόδοση στον τομέα των επιβατικών μεταφορών παρουσίασε ελαφρά βελτίωση, ως αποτέλεσμα της τεχνολογικής προόδου, η ενεργειακή απόδοση στον τομέα των εμπορευματικών μεταφορών δεν έδειξε κανένα σημάδι βελτίωσης. Η απόκλιση των τεχνολογικών βελτιώσεων από τα πραγματικά οφέλη στην ενεργειακή απόδοση είναι αποτέλεσμα των αλλαγών στις μεταφορικές συνθήκες (π.χ. βαρύτερα και ισχυρότερα οχήματα, χαμηλά ποσοστά χρήσης και συντελεστές πληρότητας) και συνεχιζόμενη μεγέθυνση των οδικών και αεροπορικών μεταφορών σε βάρος των μέσων σταθερής τροχιάς και άλλων λιγότερο επιζήμιων μέσων. Οι όγκοι των μεταφορών έχουν αυξηθεί εντυπωσιακά και συνδέονται στενά με την οικονομική μεγέθυνση. Κατά συνέπεια, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τον τομέα των μεταφορών συνεχίζουν να αυξάνονται ραγδαία. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί που στοχεύουν στη μείωση των ρυπογόνων για την ατμόσφαιρα εκπομπών από τις μεταφορές, μέσω της ποιότητας των καυσίμων και των προδιαγραφών για τις εκπομπές των οχημάτων, έχουν σημειώσει σχετική επιτυχία. Η πτωτική πορεία των εκπομπών ουσιών οξίνισης και πρόδρομων του όζοντος ουσιών σημαίνει ότι αυτές έχουν αποσυνδεθεί από την ανάπτυξη των μεταφορών.

Γεγονότα και στοιχεία

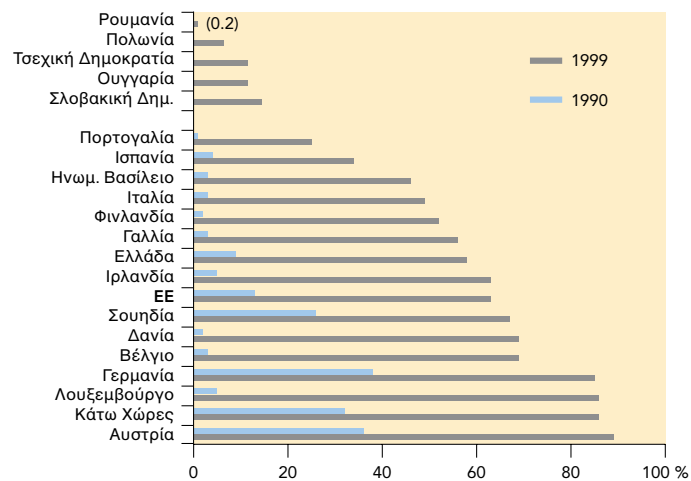
Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τον τομέα των μεταφορών εξακολουθούν να αυξάνονται συνεπεία της μεγάλης ανάπτυξης του τομέα και της μετατόπισης προς τις οδικές και αεροπορικές μεταφορές. Στις επιβατικές μεταφορές συνεχίζεται η κυριαρχία του αυτοκινήτου (75% του συνόλου των χιλιομετρικών επιβατών), αλλά οι αεροπορικές μεταφορές είναι σήμερα το μέσο με την ταχύτερη ανάπτυξη. Το μερίδιο των φιλικότερων προς το περιβάλλον μέσων (δηλ. λεωφορεία/πούλμαν, τρένα και τραμ/μετρό) έχει μειωθεί ελαφρώς.

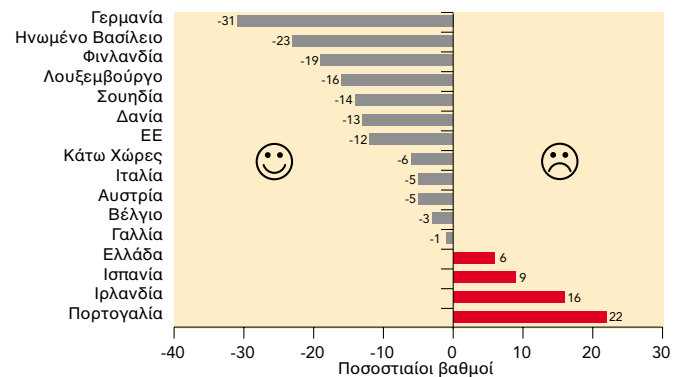
Μέχρι στιγμής, στις εμπορευματικές μεταφορές δεν υπάρχει καμία ένδειξη μετατόπισης από το οδικό δίκτυο στους σιδηροδρόμους (το μερίδιο των σιδηροδρόμων μειώθηκε από 10,4% το 1991 σε 8% το 1999). Οι οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και οι ακτοπλοϊκές μεταφορές παραμένουν τα κύρια μέσα εμπορευματικών μεταφορών, με μερίδιο 43% και 42% των χιλιομετρικών τόνων αντιστοίχως.

Βασικοί δείκτες

Κατακράτηση των καταλυτικών μετατροπέων

Εκπομπές πρόδρομων του όζοντος ουσιών

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Ενώ τα οικονομικά και φυσικά αποτελέσματα του τομέα ενεργειακού εφοδιασμού αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, οι ρυπαίνουσες εκπομπές στον αέρα σημείωσαν πτώση. Τούτο οφειλόταν κυρίως στην αυξημένη χρήση τεχνικών ελάττωσης, καθώς και στη μετάβαση από τον άνθρακα στο αέριο. Ωστόσο, το σημερινό επίπεδο βελτιώσεων δεν είναι επαρκές για να αντιμετωπιστεί η προβλεφθείσα οικονομική μεγέθυνση — και ιδίως η προβλεπόμενη αύξηση στην κατανάλωση ηλεκτρισμού — ή για να επιτευχθούν οι στόχοι όσον αφορά τις εκπομπές.

Σε ορισμένα κράτη μέλη σημείωσαν επιτυχία οι πολιτικές και οι πρωτοβουλίες με στόχο την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας. Παρ' όλα αυτά, αν και η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας έχει αυξηθεί, το μερίδιο της ανανεώσιμης ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρισμού παρέμεινε σχεδόν σταθερό κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Για να επιτευχθεί ο ενδεικτικός στόχος της ΕΕ, θα χρειαστεί ουσιαστική αύξηση στην ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια και/ή μικρότερος ρυθμός αύξησης της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρισμού.

Γεγονότα και στοιχεία

Παρά τη συνεχή αύξηση τόσο της συνολικής ενέργειας όσο και της ηλεκτρικής ενέργειας που λαμβάνεται από τις ανανεώσιμες πηγές, με τις σημερινές τάσεις δεν πρόκειται να επιτευχθούν οι ενδεικτικοί στόχοι της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συνέβαλαν κατά 14% στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρισμού της ΕΕ το 1999. Η προβολή των ποσοστών αύξησης στην κατανάλωση ηλεκτρισμού έως το 2010 συνεπάγεται ότι το ποσοστό ανάπτυξης του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει σχεδόν να διπλασιαστεί προκειμένου να επιτευχθεί ο ενδεικτικός στόχος της ΕΕ.

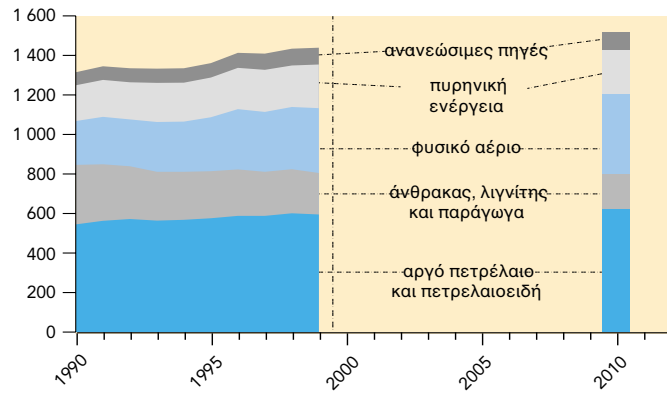

Παρ' όλο που το μερίδιο της συνδυασμένης παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΠΗΘ) στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε από 9% σε σχεδόν 11% μεταξύ 1994 και 1998, αυτός ο ρυθμός αύξησης δεν είναι επαρκής για να επιτευχθεί ο ενδεικτικός στόχος της ΕΕ για άντληση του 18% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από την ΣΠΗΘ μέχρι το 2010.

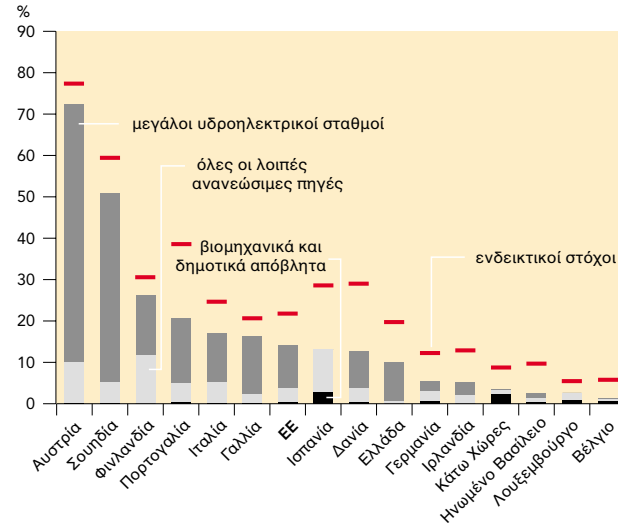
Βασικοί δείκτες

Κατανάλωση ενέργειας κατά καύσιμο

εκατ. τόνοι
ισοδύναμου πετρελαίου

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Έχει υπάρξει κάποια βελτίωση στη γεωργική οικολογική απόδοση. Η χρήση ενέργειας και η άρδευση αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, ακολουθώντας την παραγωγικότητα, μολονότι η τάση είναι τώρα λίγο πολύ σταθερή. Παρ' όλο που σημειώθηκε κάποια μείωση στη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η ρύπανση από τα νιτρικά άλατα και ο ευτροφισμός παραμένουν πηγές σοβαρής ανησυχίας. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, ουσιών οξίνισης και πρόδρομων του τροποσφαιρικού όζοντος ουσιών παρουσίασαν πτώση εκτός από τις εκπομπές αμμωνίας.

Υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι η συνολική παραγωγή αποβλήτων αυξάνεται με βραδύτερους ρυθμούς από τη μεγέθυνση του ΑΕγχΠ, ως αποτέλεσμα της μικρότερης παραγωγής αποβλήτων εξόρυξης. Η παραγωγή βιομηχανικών αποβλήτων φαίνεται επίσης να σταθεροποιείται. Όσον αφορά την παραγωγή δημοτικών αποβλήτων (περίπου 14% των συνολικών αποβλήτων), όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν σημειώσει παρόμοια υψηλά επίπεδα παραγωγής αποβλήτων, ενώ ορισμένες μικροδιαφορές εξηγούνται από τον τρόπο ζωής και τα καταναλωτικά ήθη.

Γεγονότα και στοιχεία

Σχεδόν το 3% του εδάφους του ΕΟΧ καλλιεργείται σήμερα με βιολογικές μεθόδους, ενώ το ποσοστό των εκτάσεων με βιολογικές καλλιέργειες προβλέπεται να αυξηθεί σημαντικά στο μέλλον.

Η εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών υδατικών πόρων έχει παραμείνει σχετικά σταθερή κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών.

Οι δασικές εκτάσεις αυξάνονται στην ΕΕ και στις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες. Εντούτοις, τα οφέλη της αναδάσωσης πρέπει να αξιολογηθούν σε αντιπαραβολή με τα πλεονεκτήματα και τις απώλειες που προκύπτουν για τη βιοποικιλότητα.

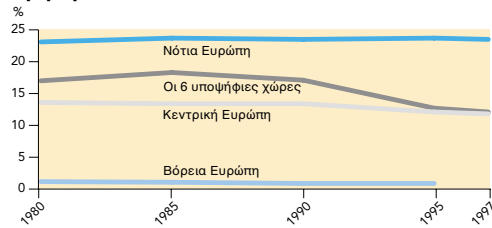
Η στεγανοποίηση του εδάφους, απόρροια της αστικής ανάπτυξης και της παροχής υποδομών για τις μεταφορές, εξακολουθεί να αυξάνεται με ταχύτερους ρυθμούς σε σχέση με την αύξηση του πληθυσμού.

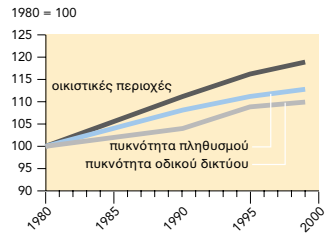
Περίπου το 70% των αποκομισθέντων δημοτικών αποβλήτων προέρχεται από τα νοικοκυριά, ενώ ο συνολικός όγκος των αποκομισθέντων δημοτικών αποβλήτων στην ΕΕ ανήλθε από τα 479 κιλιά ανά άτομο το 1991 στα 545 κιλιά ανά άτομο το 1999, ήτοι αύξηση κατά 14%.

Βασικοί δείκτες

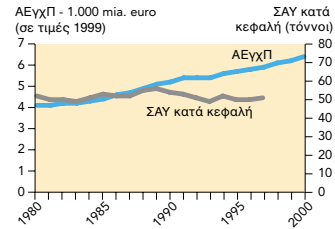
Χρήση των υδάτων

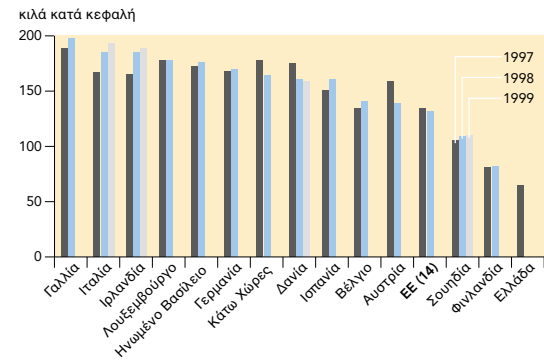
Κατάληψη εδάφους λόγω ανάπτυξης

Συνολική απαίτηση υλών

Υλικά συσκευασίας που διατίθενται στην αγορά

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής**Τήρηση της ενσωμάτωσης**

Η ένταξη των προβληματισμών για το περιβάλλον στις οικονομικές πολιτικές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 της Συνθήκης του Άμστερνταμ, έχει προχωρήσει με αργούς ρυθμούς. Πρωτοβουλίες όπως αυτή της «διαδικασίας του Κάρντιφ» για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών προβληματισμών σε διάφορους τομείς έχουν τη δυνατότητα να επιταχύνουν την αλλαγή.

Η πολιτική ενσωμάτωσης στοχεύει κατά κύριο λόγο στη διευθέτηση/στον μετριασμό των κινητήριων δυνάμεων που βρίσκονται πίσω από την περιβαλλοντική υποβάθμιση παρά των συμπτωμάτων της περιβαλλοντικής παρακμής. Η ένταξη της βιώσιμης ανάπτυξης και των περιβαλλοντικών ανησυχιών στις τομεακές πολιτικές μπορεί να ενθαρρυνθεί μέσω ποικίλων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας και των κανονισμών, των φορολογικών μέτρων, των εθελοντικών συμφωνιών και της παροχής πληροφοριών. Στην πράξη, υπάρχει η τάση να χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός μέσων και μέτρων («το κατάλληλο μείγμα»).

Γεγονότα και στοιχεία

Ολοένα περισσότερα συστήματα περιβαλλοντικής φορολόγησης εισάγονται σήμερα σε όλη την ΕΕ με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος με αποδοτικό τρόπο και την ελάφρυνση των φορολογικών βαρών επί της εργασίας και επί άλλων τελεστών της παραγωγής.

Οι τιμές της ενέργειας παρέμειναν γενικά χαμηλές, ή ακόμη και μειώθηκαν, μεταξύ 1985 και 2001, μη παρέχοντας σημαντικά κίνητρα για μείωση στην κατανάλωση ενέργειας.

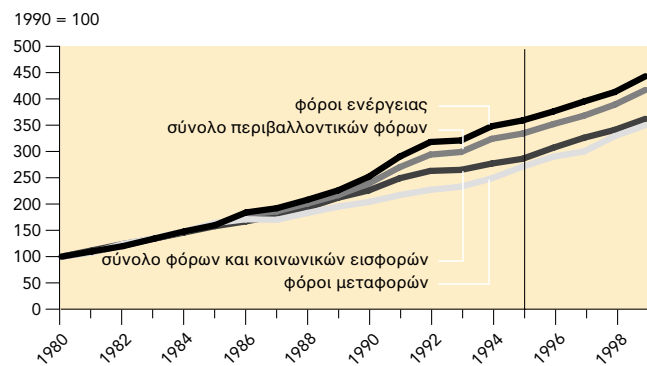

Οι αυξημένοι φόροι έχουν αποτρέψει την περαιτέρω πτώση της τιμής των καυσίμων για κινητήρες σε επίπεδα ακόμη χαμηλότερα από αυτά του 2000, σε σύγκριση με το 1985.

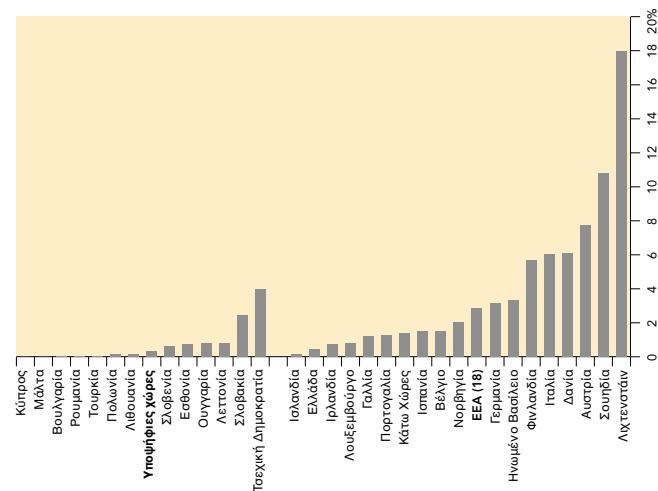

Βασικοί δείκτες

Έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους, σε σύγκριση με το σύνολο των φόρων και των κοινωνικών εισφορών

Βιολογικές καλλιέργειες

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Αρκετά κράτη μέλη έχουν αρχίσει να θεσπίζουν φορολογικά μέτρα με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την ελάφρυνση του βάρους της στρεβλωτικής φορολογίας πάνω στην οικονομία. Στα μισά από τα κράτη μέλη της ΕΕ επιβάλλονται φόροι διοξειδίου του άνθρακα, και γενικώς, πολλά νέα φορολογικά συστήματα εμφανίστηκαν στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1990. Υπάρχουν μερικές ενδείξεις για την αποτελεσματικότητα των περιβαλλοντικών φόρων, αλλά σε γενικές γραμμές παρατηρείται έλλειψη μελετών αξιολόγησης.

Σε αυτό το πλαίσιο, η σύνοδος κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2002 στη Βαρκελώνη αναγνώρισε την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να επιταχύνει το έργο της προπαρασκευής μιας οδηγίας-πλαισίου για τον καταλογισμό του κόστους των υποδομών, ώστε να εξασφαλιστεί ότι μέχρι το 2004 οι διάφοροι τρόποι μεταφοράς θα αντανακλούν καλύτερα το κόστος τους στην κοινωνία. Το Συμβούλιο εξέφρασε επίσης την επιθυμία να εκδώσει μια οδηγία για την αύξηση και την επέκταση της περιβαλλοντικής φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα πριν από το τέλος του 2002.

Γεγονότα και στοιχεία

Η αναλογία των περιβαλλοντικών φόρων στα συνολικά φορολογικά έσοδα σε μερικά κράτη μέλη είναι μεταξύ του 5% και του 10% των συνολικών φορολογικών εσόδων. Το ποσοστό αυτό γενικά αυξάνεται με αργούς ρυθμούς.

Υπάρχει μια ολόκληρη, και μάλιστα αυξανόμενη, σειρά κανονισμών, πρωτοβουλιών και προγραμμάτων για την προστασία των δασών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

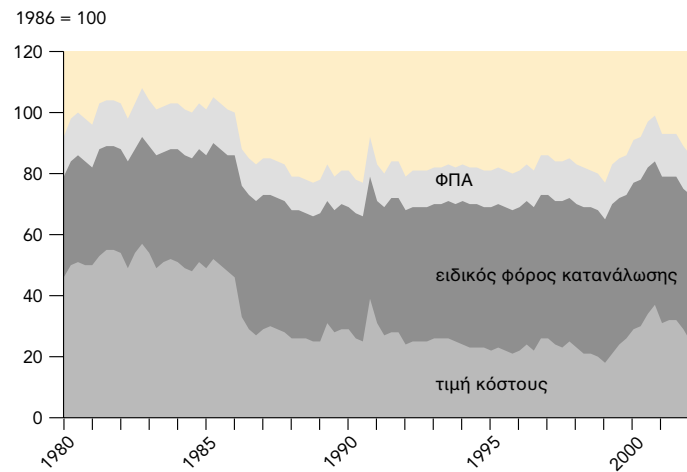
Η αποπληθωρισμένη μέση τιμή της ΕΕ για τα καύσιμα κίνησης (οδικών μεταφορών) στις αρχές του 2002 ήταν χαμηλότερη σε σχέση με το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1980. Αυτή η τάση δεν ενθαρρύνει την αποδοτική ως προς τα καύσιμα οδήγηση.

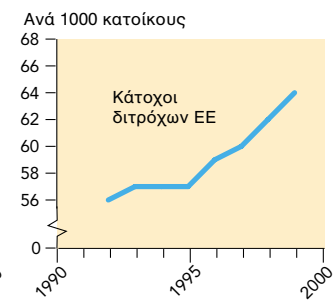
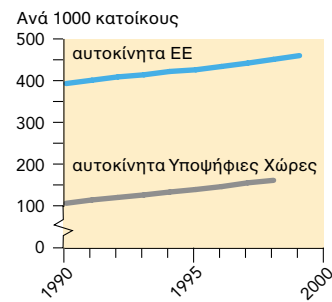
Από το 1995 και μετά, σε αρκετά κράτη μέλη έχουν παρουσιαστεί ενδείξεις μεταρρύθμισης της περιβαλλοντικής φορολογίας (που μετατοπίζει μέρος της φορολογικής βάσης από την εργασία στο περιβάλλον).

Βασικοί δείκτες

Πραγματική τιμή των καυσίμων για κινητήρες

Ι.Χ. αυτοκίνητα

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Όσον αφορά την αλιεία, από το σύνολο των κεφαλαίων που διατέθηκαν στο πρόγραμμα των ετών 1994-99 στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Μέσου για τους σκοπούς της ενίσχυσης με γνώμονα τον στόλο, το 60% διοχετεύτηκε στην προσαρμογή του στόλου και το 40% στον εκσυγχρονισμό του. Αυτή η ενίσχυση έχει οδηγήσει σε μια γενική μείωση της χωρητικότητας του στόλου στην ΕΕ. Εντούτοις, σε μερικές χώρες ο εκσυγχρονισμός έχει οδηγήσει σε μείωση της συνολικής ισχύος του στόλου, αλλά και σε ελαφρά αύξηση της χωρητικότητας.

Επί πλέον, οι εξελίξεις στην τεχνολογία και στον σχεδιασμό έχουν συμβάλει ώστε η πίεση στα αποθέματα ιχθύων να μην έχει μειωθεί. Τα σημερινά αλιεύματα στις περισσότερες περιπτώσεις δεν είναι βιώσιμα για τα στρογγυλόψαρα, ενώ μόνο σε μερικές περιπτώσεις είναι βιώσιμα για τα πλατύψαρα. Αρκετά βαθύβια είδη παρουσιάζουν επίσης σημάδια υπερεκμετάλλευσης. Σχεδόν όλα τα αποθέματα μπακαλιάρων είναι κοντά στην κατάρρευση.

Γεγονότα και στοιχεία

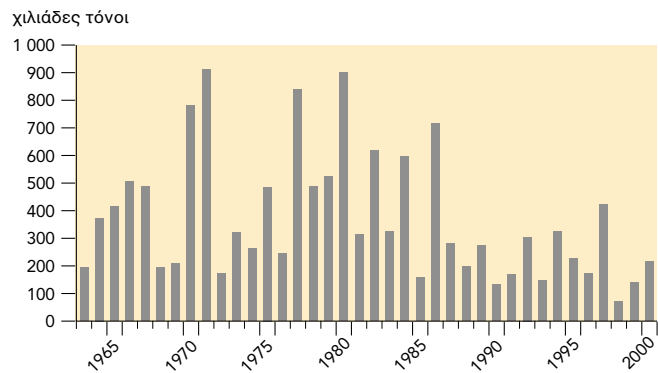
Μολονότι ο αλιευτικός στόλος της ΕΕ μειώθηκε μεταξύ 1989 και 2000 ως προς τον αριθμό των σκαφών (-10%), την χωρητικότητα (-6%) και την ισχύ (-13%), η μείωση αυτή δεν έχει οδηγήσει σε αντίστοιχη βελτίωση της κατάστασης των ιχθυαποθεμάτων. Η κατάσταση των σημαντικότερων από εμπορική άποψη ιχθυαποθεμάτων στα ευρωπαϊκά ύδατα δεν είναι βιώσιμη.

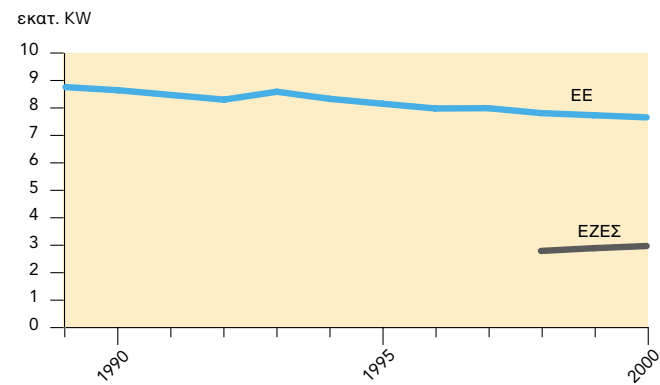
Το απόθεμα του μπακαλιάρου της Βόρειας Θάλασσας υφίσταται υπεραλίευση στη Βόρεια Θάλασσα και στα παρακείμενα ύδατα. Το ώριμο για αναπαραγωγή μέρος του αποθέματος υπολογίζεται ότι ήταν κάτω από το κρίσιμο όριο κατά τα τελευταία 17 έτη και ότι έφθασε στο χαμηλότερο ιστορικά επίπεδο το 2001.

Βασικοί δείκτες

Βιομάζα αποθεμάτων γόνου του μπακαλιάρου της Βόρειας Θάλασσας

Χωρητικότητα ευρωπαϊκού αλιευτικού στόλου

Υφιστάμενες προκλήσεις σε θέματα πολιτικής

Οι πολιτικές ενσωμάτωσης συχνά παραβλέπουν τα νοικοκυριά. Δεδομένου ότι τα επίπεδα κατανάλωσης συνεχίζουν την ανοδική πορεία τους παράλληλα με τα διαθέσιμα εισοδήματα, καθίσταται όλο και πιο σοβαρή η ανάγκη να βοηθηθούν οι καταναλωτές για να κάνουν συνειδητές επιλογές με την κατάλληλη πληροφόρηση. Η απονομή οικολογικού σήματος και η διάδοση πληροφοριών (π.χ. εκστρατείες για την προαγωγή της εξοικονόμησης ενέργειας) εντείνονται, αλλά η χρήση τους παραμένει οριακή.

Η πρόταση για μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων της ΕΕ επιλέγει τον μειωμένο φόρο επί των πωλήσεων στα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα ως βασικό μέσο για την αντιμετώπιση των μη βιώσιμων καταναλωτικών προτύπων.

Γεγονότα και στοιχεία

Ο αριθμός των προϊόντων στα οποία έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα του άνθους της ΕΕ είναι μικρός, ενώ μέχρι σήμερα οι απονομές έχουν γίνει συγκεντρωτικά μόνο σε λίγες ομάδες προϊόντων και σε λίγα κράτη μέλη.

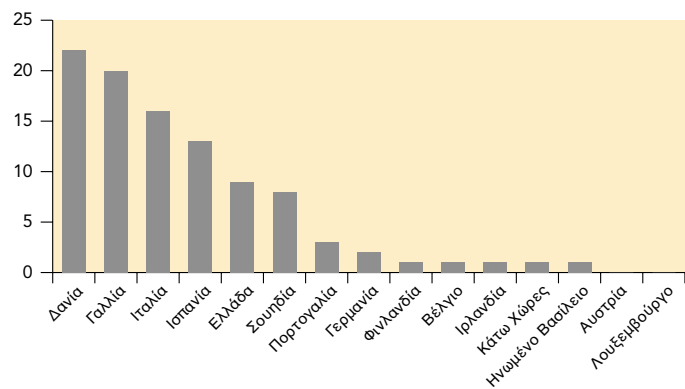
Οι βόρειες και δυτικές ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζουν μεγάλο ποσοστό επεξεργασμένων λυμάτων και συνεχείς βελτιώσεις στο επίπεδο της επεξεργασίας. Οι νότιες χώρες και οι υποψήφιες για προσχώρηση χώρες έχουν συνδέσει μόνο τον μισό περίπου πληθυσμό με εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, αλλά το επίπεδο της επεξεργασίας έχει επίσης βελτιωθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων 15 ετών.

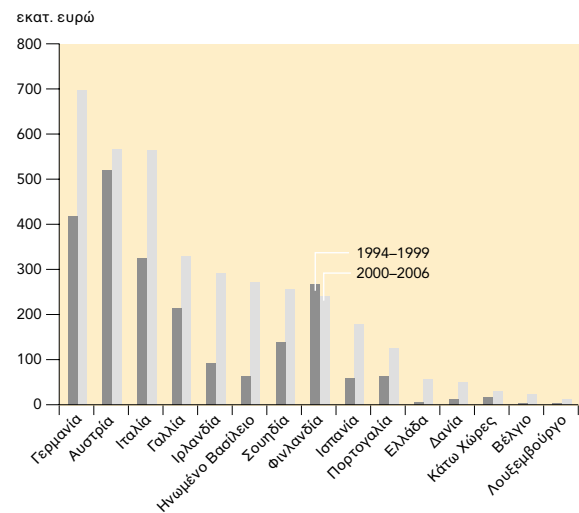
Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών στοιχείων στην ΚΓΠ (π.χ. μέσω γεωργοπεριβαλλοντικών προγραμμάτων). Εντούτοις, για τις συνεχιζόμενες πιέσεις στο περιβάλλον απαιτείται περαιτέρω μεταρρύθμιση της ΚΓΠ προκειμένου να ενισχυθούν τα οικονομικά κίνητρα για τους αγρότες, ώστε να διαχειρίζονται τη γη τους κατά τρόπο βιώσιμο για το περιβάλλον.

Βασικοί δείκτες

Οικολογικό σήμα — Αριθμός απονομών του άνθους της ΕΕ

Δαπάνες γεωργοπεριβαλλοντικού προγράμματος

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος

Σήματα από το περιβάλλον 2002, Σύνοψη

Λουξεμβούργο: Οργανισμός Εκδόσεων για
την Ευρωπαϊκή Ένωση

2002 — 27 p. — 21 x 9,9 cm

ISBN 92-9167-447-8

Έντυπο παραγγελίας

Παρακαλώ να μου αποστείλετε αντίτυπα: της έκθεσης «*Environmental signals 2002*» ΕΕΑ 2002, 148 σελ.
ISBN 92-9167-469-9, αριθμός καταλόγου: TH-AG-02-001-EN-C, η τιμή στο Λουξεμβούργο είναι: 22 ευρώ.

Συμπληρώστε το παρόν έντυπο με ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ και αποστείλετέ το σε βιβλιοπωλείο της
αρεσκείας σας ή σε έναν από τους αντιπροσώπους πωλήσεων της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων της ΕΕ στη
διεύθυνση: <http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Όνοματεπώνυμο: _____ Ημερομηνία: _____

Διεύθυνση: _____

Τηλέφωνο: _____ Υπογραφή: _____

Venta • Salg • Verkauf • Πωλησεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

BELGIQUE/BELGIE	<p>Jean De Lamoy Avenue du Roi 202/Koningsplein 202 B-1180 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 43 08 Email: jean-de-lamoy@infoord.be URL: http://www.jean-de-lamoy.be</p> <p>La Librairie européenne/ De Europese Boekhandel Rue de la Loi 24 A/Vestrierat 244 B-1040 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 735 08 50 Fax (32-2) 735 08 50 Email: mail@beurop.be URL: http://www.beurop.be</p> <p>Moniteur belge/Belgisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Louvainseweg 40-42 B-1050 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 64 Email: eustates@fst.fgov.be</p>
DANMARK	<p>J. H. Schultz Information A/S Hestetvedvej 12 DK-2605 Brøndby Tel. (45) 43 63 19 00 Fax (45) 43 63 19 69 Email: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk</p>
DEUTSCHLAND	<p>Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsleitung Am Alten Markt 192 D-50725 Köln Tel. (49-221) 97 66 89 Fax (49-221) 97 66 89 79 Email: Vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de</p>
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE	<p>G. C. Eleftheroudakis SA International Bookstore Papanastasiou 17 GR-10561 Athens Tel. (30-1) 325 84 99 Fax (30-1) 325 84 99 Email: elexbooks@netor.gr URL: exbooks@netor.gr</p>
ESPAÑA	<p>Boletín Oficial del Estado Tirallegre 27 E-28014 Madrid Tel. (34) 915 38 21 11 (livros) Fax (34) 915 38 21 11 (livros) Fax (34) 915 38 21 11 (suscription) Fax (34) 915 38 21 11 (suscription) Email: clientes@com.boea.es URL: http://www.boea.es</p> <p>Mundi Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-28001 Madrid Tel. (34) 91 52 37 00 Fax (34) 91 52 37 00 Email: libros@mundiprensa.es URL: http://www.mundiprensa.com</p>
FRANCE	<p>Journal officiel Service des publications des CE F-57277 Paris Cedex 15 Tel. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 31 Email: publications@journal-officiel.gouv.fr URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr</p>
IRELAND	<p>Aian Hamms Bookshop 270 Lower Rathmines Road Dublin 6 Tel. (353) 1 468 72 98 Fax (353) 1 468 72 98 Email: aianhamms@iol.ie</p>
ITALIA	<p>Licosa Spa Via Duina di Calabria, 1/1 Caselle postale 552 I-59025 Firenze Tel. (39) 055 64 12 57 Fax (39) 055 64 12 57 Email: licosa@licosa.com URL: http://www.licosa.com</p>
LUXEMBOURG	<p>Messagerie du livre SARL 5, rue Riffelen L-1410 Luxembourg Tel. (352) 48 06 61 Fax (352) 48 06 61 Email: mail@mdlivu URL: http://www.mdlivu</p>
NETHERLAND	<p>SDU Servicecentrum Uitgevers Postbus 201/Poststraat 2 2500 EA Den Haag Tel. (31-70) 378 89 80 Fax (31-70) 378 89 80 Email: sdu@sdu.nl URL: http://www.sdu.nl</p>
PORTUGAL	<p>Distribuidora de Livros Bertrand Lda Grupo Bertrand SA Rua das Terras dos Vales, 4-A Alameda 69037 1200-009 Lisboa Tel. (351) 214 95 67 67 Fax (351) 214 95 02 55 Email: dlo@bpl.pt</p> <p>Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA Setor de Publicações Oficiais Rua da Escola Politécnica, 135 1200-008 Lisboa Tel. (351) 213 94 67 00 Fax (351) 213 94 67 50 URL: http://www.incm.pt</p>
SUOMI/FINLAND	<p>Akatemien Kirjakauppa Kirjasto- ja kirjallisuuskeskus Keskustalon 10entiekien 1 P.O. Box 128 FIN-00101 Helsinki/Helsinki F. Fax: (358-9) 121 44 35 Sähköposti: sps@akatemienn.com URL: http://www.akatemienn.com</p>
SVENIGE	<p>BTJ AB Taktorgsvägen 11-13 S-221 82 Lund Tel. (46-40) 30 30 00 Fax (46-40) 30 79 47 Epost: btje-pub@btj.se URL: http://www.btj.se</p>
UNITED KINGDOM	<p>The Stationery Office Ltd Customer Services PO Box 29 Northwick Road, LONDON NW2 2NR Tel. (44) 870 60 05-522 Fax (44) 870 60 05-533 Email: book.orders@hcs.co.uk URL: http://www.stationeryoffice.co.uk</p>
ISLAND	<p>Boekabud Larasar Birtudal Skólavörðslungu, 2 IS-101 Reykjavík Tel. (354) 552 55 60 Fax (354) 552 55 60 Email: bokabud@simnet.is</p>
SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA	<p>Euro Info Center Schweiz c/o OSEC Business Network Switzerland Stampfenbühlstrasse 85 CH-4800 Zürich Tel. (41-1) 365 53 11 Fax (41-1) 365 54 11 URL: http://www.osec.ch</p>
BALGARIA	<p>Europress Euronedia Ltd 59, Blvd/Velista Sofia 1000 Tel. (359-2) 980 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 Email: libreria@euronedia.bg URL: http://www.euronedia.bg</p>
CYPRUS	<p>Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 21455 Nicosia 1010 Tel. (357-2) 98 97 52 Fax (357-2) 66 10 44 Email: chamber@cci.org.cy</p>
ESTI	<p>Easti Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-10130 Tallinn Tel. (372) 646 02 45 Fax (372) 646 02 45 Email: emo@koda.ee URL: http://www.koda.ee</p>

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Hrvatska	Mediatele Ltd Pula Hvara 1 HR-10000 Zagreb Tel. (385-1) 481 94 11 Fax. (385-1) 481 94 11	Canada	Les éditions La Liberté Inc. 200, rue de la Liberté St-Jovite, Québec G1V 3W6 Tel. (1-418) 868 37 63 Fax. (1-800) 567 54 48 E-mail: liberte@resonance.ca
Hungary	Euro Info Service Szt. István krt.12 H-1039 Budapest PO Box 1039 H-1197 Budapest Tel. (36-1) 349 20 53 Fax (36-1) 349 20 53 E-mail: euroinfo@euroinfo.hu URL: http://www.euroinfo.hu	EGYPT	The Middle East Observer 41 Sherif Street Tel. (2-02) 382 69 19 Fax. (2-02) 393 87 32 URL: http://www.mesoobserver.com.eg
Malta	Miller Distributors Ltd Malta International Airport Lunga LGA, 05 Tel. (356) 66 44 88 Fax. (356) 66 44 88 E-mail: gmfmlt@usa.net	Malaysia	EBIC Malaysia Suite 4102, Level 415 Petronas Tower 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Fax. (60-3) 21 62 61 88 E-mail: ebic@tm.net.my
Norway	Swets Blackwell AS Hans Nielsen Hauges gt. 39 Bols 4801 Nydalen N-4223 Oslo Tel. (47 22) 828 12 01 Fax. (47 22) 40 00 01 E-mail: info@no.swetsblackwell.com URL: http://www.swetsblackwell.com/no	Mexico	Mundi Prensa México, SA de CV Rio Pinar, 141 Colonia Cuauhtémoc MX-06500 México, DF Tel. (52-5) 514 67 99 Fax. (52-5) 514 67 99 E-mail: 1015452361@compuserve.com
PolSKA	As Polonia Karkowskie Przedmieście 7 S-00-000 Warszawa PL-00560 Warszawa Tel. (48 22) 828 12 01 Fax. (48 22) 40 00 01 E-mail: books119@aripolonia.com.pl	South Africa	Eurochamber of Commerce in South Africa PO Box 781778 2146 Sandton Tel. (27-11) 884 39 52 Fax. (27-11) 884 39 52 E-mail: info@eurochamber.co.za
Romania	Euromedia Str.Dunării, Lujul nr. 65, sector 1 RO-70184 Bucuresti Tel. (40-1) 315 64 03 Fax. (40-1) 315 64 03 E-mail: euromedia@frankcity.com	South Korea	The European Union Chamber of Commerce in Korea 5th Fl. The Shilla Hotel 202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku Seoul 100, Korea Tel. (82-2) 22 55 5636 Fax. (82-2) 22 55 5636 E-mail: eucock@eucock.org URL: http://www.eucock.org
SLOVAKIA	Centrum VTI SR Nám. Sibipov 19 SK-81223 Bratislava Tel. (421-7) 54 41 83 84 Fax. (421-7) 54 41 83 84 E-mail: europ@gvvesnik.sk URL: http://www.gvvesnik.sk	Sri Lanka	EBIC Sri Lanka Trans Asia Hotel 115 Sir Chittampalam Colombo 2 Tel. (94-1) 024 71 50 78 E-mail: ebic@srilank
SLOVENIA	GV Založba Dunajska cesta 5 SI-1000 Ljubljana Tel. (386) 613 09 1805 Fax. (386) 613 09 1805 E-mail: europ@gvvesnik.si URL: http://www.gvzalozba.si	Taiwan	Tycoon Information Inc PO Box 81-466 Tel. (86-2) 87 12 88 86 Fax. (86-2) 87 12 47 47 E-mail: euinfo@ts21.hinet.net
TURKEY	Dunya Infor AS TUNM Basissisi 34440 TUNM Basissisi 34440 Tel. (90-212) 639 48 89 Fax. (90-212) 639 48 27 E-mail: sildu@dunya.com	United States of America	Bernan Associates 4611 F Assembly Drive Lanham MD 20706-4391 Fax. (1-800) 565 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernan.com URL: http://www.bernan.com
Ukraine	World Publications SA C/120, Via Africa Ates Tel. (54-11) 481 5 81 56 Fax. (54-11) 481 5 81 56 URL: http://www.wipubols.com.ar	Other Countries	ANDER LANDER OTHER COUNTRIES AUTRESPAYS
Australia	Humer Publications PO Box 404 Abbotsford, Victoria 3067 Tel. (61-3) 94 11 52 61 Fax. (61-3) 94 11 52 61 E-mail: pdwales@ozemail.com.au	Other Countries	Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix Official Publications of the European Communities 2 rue Mercier L-2885 Luxembourg Tel. (352) 29 24 27 55 Fax. (352) 29 24 27 55 E-mail: info@euro-op.eu.int URL: http://www.euro-op.eu.int
Brazil	Livraria Camões Rua Bittencourt da Silva, 12 C CEP 20414-500 Rio de Janeiro Tel. (55-21) 282 47 76 Fax. (55-21) 282 47 76 E-mail: livraria.camoes@lincn.com.br URL: http://www.lincn.com.br		